

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ

υποστρατήγου ε.α. Νικολάου Ζαρκάδα

200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

{Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΡΡΑΚΟΥ – ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ ΣΤΑ 1821}

Εισαγωγή

Συμπληρώνονται φέτος διακόσια χρόνια από την επανάσταση του 1821, η οποία αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους σταθμούς της ιστορίας του ελληνικού έθνους.

Ουσιαστικά ξεκινά μια περίοδος ελεύθερου βίου των Ελλήνων, που συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Οι κωμοπόλεις Συρράκο και Καλαρρύτες είναι δύο ιστορικά παραδοσιακά χωριά της Ηπείρου, τα οποία είναι κτισμένα στις απόκρυμες δυτικές πλαγιές της οροσειράς της Πίνδου και διοικητικά ανήκουν στην επαρχία Δωδώνης του νομού Ιωαννίνων.

Χωρίζονται μεταξύ τους από βαθύτατη χαράδρα στην οποία ρέει ο μικρός παραπόταμος του Αράχθου Χρούσας.

Από το έτος 1480 μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα απολάμβαναν ειδικά προνόμια και αποτελούσαν ανεξάρτητη ομοσπονδία. Κατέβαλαν ετήσιο φόρο εις την Βαλιδέ Σουλτάνα {Βασιλομήτορα} προκειμένου να διατηρούν τα προνόμιά τους.

Οι κάτοικοι τους απασχολούνταν, κυρίως, με την κτηνοτροφία, με συνέπεια σε πολλά κείμενα της εποχής να αποκαλούνται τα “βλαχοχωριά”, αλλά και με το εμπόριο και την αργυροχρυσοχοΐα αντίστοιχα.

Η Επανάσταση των Συρράκου και Καλαρρύτων

Με την έναρξη της ελληνικής επανάστασης του 1821, η επέκταση της επαναστατικής φλόγας δεν μπορούσε να μη σαρώσει και τους υπόδουλους βασανισμένους κατοίκους της Ηπείρου.

Η ηπειρωτική συμμετοχή στην εθνεγερσία του 1821 αντιπροσωπεύεται, αν εξαιρέσει κανείς την μόνιμη σχεδόν επαναστατική εστία των Σουλιωτών, από την εξέγερση των δύο κωμοπόλεων Συρράκου και Καλαρρυτών το Καλοκαίρι του 1821, μετά την προτροπή του ιατρού στην αυλή του Αλή πασά και μετέπειτα Πρωθυπουργού της Ελλάδας {1844 – 1847} Ιωάννη Κωλέττη.

Η εξέγερση αποτελούσε ένα εξαιρετικά δύσκολο και παράτολμο εγχείρημα συνεπεία των ιδιαιτέρων συνθηκών, που επικρατούσαν στην περιοχή της Ηπείρου και ιδιαίτερα των Ιωαννίνων, στην οποία είχε σπεύσει και συγκεντρωθεί μεγάλος αριθμός τουρκικών – σουλτανικών στρατευμάτων για την αντιμετώπιση της ανταρσίας του Αλή Πασά.

Παρά τις δυσμενείς αυτές συνθήκες η επανάσταση των δύο κωμοπόλεων Συρράκου και Καλαρρυτών εξερράγη στις **30 Ιουνίου 1821** στα πλαίσια ενός ευρύτερου επαναστατικού σχεδίου για την περιοχή της Ηπείρου, το οποίο τελικά δεν εφαρμόστηκε.

Η εξέγερση των δύο αυτών κωμοπόλεων δεν είχε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και απέτυχε, δεδομένου ότι οι κάτοικοί τους ήταν απροετοίμαστοι, απρόθυμοι, άοπλοι, χωρίς φιλοπόλεμα αισθήματα, δεν εξασφαλίστηκε και δεν έγινε ο απαραίτητος συντονισμός με τα ένοπλα τμήματα των λοιπών περιοχών, ήτοι Τζουμέρκων, Κατσαναχωρίων και Ασπροποτάμου.

Οι περισσότερες από 5.000 τουρκαλβανικές δυνάμεις του Χουρσίτ Πασά, οι οποίες έσπευσαν από τα Ιωάννινα βοηθούμενες και με την προδοτική στάση των κατοίκων των χωριών Κράψης και Γότιστας της περιοχής επέτυχαν εύκολα να διεισδύσουν και κατέπνιξαν την εξέγερση των επαναστατημένων κωμοπόλεων στις **6 Ιουλίου 1821** με ολέθριες επιπτώσεις και καταστροφές τόσο για το Συρράκο, όσον και για τους Καλαρρυτές.

Πολλοί κάτοικοι τους προκειμένου ν' αποφύγουν τις σφαγές, τις βιαιοπραγίες και τις κακοποιήσεις των τουρκοαλβανικών δυνάμεων κατέφυγαν αρχικά στα γύρω δάση και βουνά της περιοχής και στη συνέχεια στις πόλεις του εσωτερικού και εξωτερικού, όπου συνέχισαν, ανέπτυξαν και διέδωσαν την τέχνη της αργυροχρυσοχοΐας.

Επίλογος

Μετά από επτά χρόνια οι κάτοικοι των κωμοπόλεων Συρράκου και Καλαρρυτών, άρχισαν δειλά – δειλά να επανέρχονται στα ρημαγμένα χωριά τους και να προσπαθούν να επισκευάσουν τα ερειπωμένα και πυρπολημένα σπίτια τους.

Τελικά, από τον τουρκικό ζυγό απελευθερώθηκαν τον μήνα Νοέμβριο του έτους 1912 κατά τη διάρκεια του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου.

Επίμετρον

Τα δύο αυτά “βλαχοχώρια” κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας εκμεταλλεζόμενα τα προνόμια της διοίκησης των τούρκων, παράλληλα προς την εμπορική, βιομηχανική και βιοτεχνική δραστηριότητα και ακμή, ανέπτυξαν και αξιολογότετη πνευματική κίνηση. Χαρακτηριστικά, οι Καλαρρύτες διέθεταν πλουσιότατη βιβλιοθήκη και λειτούργησε περίφημη σχολή, από την οποία προήλθαν αρκετοί επιφανείς επιστήμονες και άνθρωποι των γραμμάτων.

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2021

ΠΗΓΕΣ

- Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό “ΗΛΙΟΣ” {Τόμος ΙΑ, ΚΑ}.
- Ιστορία της Ηπείρου΄ Κων. Βακαλόπουλου.
- Τζουμερκιώτικα Χρονικά {τεύχος 9ο}.